

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه علامه طباطبایی
دانشکده مدیریت و حسابداری

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت شهری

عوامل تسهیل کننده برنامه ریزی استراتژیک قبل از بروز بحران
مورد مطالعه: زلزله تهران

نگارش:

منا گل شناس

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر کاظمیان

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر خاکساری

استاد داور:

جناب آقای دکتر رودساز

دی ۱۳۸۸

تقدیم به

پدر عزیز تر از جانم

و

همسر مهربانم

قدردانی و تشکر

لازم است تا از استاد گرامی، جناب آقای دکتر کاظمیان به عنوان راهنمای پژوهش که کمک‌های بسیاری جهت شکل‌گیری و ادامه این تحقیق نمودند و جناب آقای دکتر خاکساری استاد مشاور تحقیق که با نظرات کارشناسانه، نقش مهمی در ارائه نتایج مورد نظر را داشتند تشکر نمایم.

۱ چکیده

فصل اول

۱- کلیات پژوهش

۲ ۱-۱- مقدمه

۳ ۲-۱- بیان مساله

۵ ۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق

۷ ۴-۱- هدف های پژوهش

۸ ۵-۱- سوالات پژوهش

۶-۱- روش شناسی پژوهش

۹ ۱-۶-۱- روش پژوهش

۹ ۲-۶-۱- روش گردآوری اطلاعات و داده ها

۹ ۳-۶-۱- جامعه آماری

۹ ۴-۶-۱- روش نمونه گیری

فصل دوم

۲- ادبیات تحقیق و مبانی نظری

۱۰ ۱-۲- مقدمه

۲-۲- تعریف مفاهیم

۱۲ ۱-۲-۲- بحران

۱۳ ۲-۲-۲- مدیریت بحران زلزله و مراحل آن

۱۵	۳-۲-۲- آسیب پذیری
۱۶	۴-۲-۲- برنامه ریزی
۱۸	۵-۲-۲- برنامه ریزی راهبردی و وجوه افتراق آن
۲۸	۳-۲- برنامه ریزی و مدیریت بحران
۳۰	۱-۳-۲- برنامه ریزی کاهش عوارض سانحه
۳۴	۲-۳-۲- برنامه ریزی آمادگی در برابر سانحه
۳۶	۳-۳-۲- ضرورت آمادگی قبلی در برابر زلزله
۳۹	۴-۳-۲- نقش برنامه ریزی شهری در فرایند مدیریت بحران
۴۱	۴-۲- برنامه ریزی راهبردی مدیریت بحران
۴۵	۵-۲- برنامه ریزی راهبردی قبل از بروز بحران
۵۲	۱-۵-۲- موانع و مشکلات برنامه ریزی راهبردی بحران
۵۸	۲-۵-۲- عوامل تسهیل کننده برنامه ریزی راهبردی بحران
۶۷	۶-۲- تاریخچه اقدامات قانونی برای بلایای طبیعی در ایران
۶۸	۷-۲- بررسی وضعیت مدیریت و برنامه ریزی بحران در شهر تهران
۷۳	۸-۲- آسیب پذیری شهر تهران در برابر زلزله
۷۸	۹-۲- پیشینه تحقیق
۸۱	۱۰-۲- جمع بندی و ارائه مدل مفهومی

فصل سوم

۳- روش پژوهش

۸۴ ۳-۱- مقدمه

۸۵ ۳-۲- روش پژوهش

۸۶ ۳-۳- جامعه آماری

۸۶ ۳-۴- روش نمونه گیری

۸۷ ۳-۵- روش جمع آوری اطلاعات

۸۷ ۳-۵-۱- مطالعات کتابخانه ای

۸۷ ۳-۵-۲- روش میدانی

۸۸ ۳-۶- روشهای تجزیه و تحلیل اطلاعات

۳-۷- قلمرو پژوهش

۹۱ ۳-۷-۱- قلمرو مکانی

۹۱ ۳-۷-۲- قلمرو زمانی

۹۱ ۳-۷-۳- قلمرو موضوعی

۹۲ ۳-۸- روش سنجش پایایی پرسشنامه

۹۳ ۳-۹- روش سنجش روایی پرسشنامه

فصل چهارم

۴- یافته های پژوهش

۹۴ ۴-۱- مقدمه

	۴-۲- یافته های پژوهش
۹۶	۴-۲-۱- مشخصات دموگرافیک پاسخ دهندگان
۹۷	۴-۲-۲- پاسخ به سوال فرعی اول
۱۰۰	۴-۲-۳- پاسخ به سوال فرعی دوم
۱۱۰	۴-۲-۴- پاسخ به سوال فرعی سوم
۱۱۹	۴-۲-۵- پاسخ به سوال فرعی چهارم
۱۲۲	۴-۲-۶- پاسخ به سوال اصلی پژوهش

فصل پنجم

۵- نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۳۱	۵-۱- مقدمه
۱۳۳	۵-۲- پیشنهادات
۱۳۳	۵-۲-۱- پیشنهادات در مورد عوامل سیاستگذاری و مدیریتی
۱۳۵	۵-۲-۲- پیشنهادات در مورد عوامل قانونی
۱۳۶	۵-۲-۳- پیشنهادات در مورد عوامل اقتصادی و مالی
۱۳۷	۵-۲-۴- پیشنهادات در مورد عوامل اجتماعی و فرهنگی
۱۳۸	۵-۲-۵- پیشنهادات در مورد عوامل فضایی و کالبدی
۱۳۹	۵-۲-۶- پیشنهادات در مورد عوامل تکنولوژیک
۱۴۰	۵-۳- پیشنهادات برای پژوهش های آینده
۱۴۱	۶- منابع

در میان خطرات طبیعی که شهر تهران را تهدید می کند، زلزله اصلی ترین و مهمترین آنهاست. هدف اصلی هر برنامه ریزی تقلیل خسارتهای زلزله و تبدیل آن از بحران به پدیده طبیعی است، اقدامات موثر پیشگیرانه نیازمند نوعی برنامه ریزی راهبردی است که به صورت برنامه پایه و میان بخشی در وظایف جاری سازمانها اثر جدی بر جای گذارده و روشهای کنترل و ارزیابی ویژه ای برای آن تدارک شود. خسارات ناشی از حادثه اغلب جبران ناپذیرند و یا به سختی جبران می شوند، در این راستا نقش مدیریت بحران بوضوح مشخص است و کسانی که مدیریت بحران را به عهده می گیرند علاوه بر نقش ایجاد هماهنگی، تصمیم گیری، سازماندهی و رهبری گروه، می بایست با استفاده از راهبردهای مناسب، بحران ناشی از حوادث را کنترل و مهار نمایند و در کوتاهترین زمان ممکن وضعیت پیش آمده پس از بحران را به وضعیت قبل از بروز حادثه برگردانند.

برنامه ریزی راهبردی قبل از وقوع بحران با توجه به قدرت اجرایی و انعطاف پذیری بالا در تبیین قوانین و ساز و کارهای مورد نیاز جامعه، در کاهش اثرات بحران به یاری مدیران می آید. برنامه ریزی راهبردی قبل از وقوع بحران با بهره گیری از عوامل تسهیل کننده و رفع موانع بازدارنده؛ توانمندیها را افزایش و نیازمندیها را کاهش می دهد و در زمان وقوع بحران به مهار سریعت بحران کمک می نماید. در دیدی کلان نگر می توان با توجه به عامل ایجاد بحران، با طراحی و ارائه برنامه های بلند مدت و ایجاد ساختارهای زیربنایی و زیرساختهای مورد نیاز در کنار آموزش و مانورهای مربوط به آن، در کاهش نیازمندیها کوشیده و از طرفی با حفظ توانمندیها موجود، به کمک ساخت ابنیه های و زیر ساختهای دارای مقاومت در برابر زلزله، در کنار تجهیز نیروهای متخصص در زمینه مدیریت و فرماندهی عملیات بحران به دانش و ابزار مورد نیاز، سعی در بالا بردن توانمندیهای جامعه نمود و در کنار این سه فاکتور اصلی به تبیین قوانین خاص زمان بحران، اقدام نموده و همزمان با تشکیل گروهی از مدیران که نمایندگان تام الاختیار حکومت می باشد در زمان وقوع بحران اقدام به تغییر قوانین جاری جامعه بصورت کوتاه مدت در جهت مهار بحران نمود؛ که در نهایت منجر به کاهش آسیب پذیری در بخشهای محیطی، اجتماعی و اقتصادی، مدیریتی، بهداشتی و درمانی می شود.

واژگان کلیدی: برنامه ریزی راهبردی، عوامل تسهیل کننده، مدیریت بحران، زلزله تهران، اقدامات پیشگیرانه

کلیات پژوهش

۱- کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

هرساله بلایای طبیعی در سراسر جهان مرگ و میر، آسیبهای جسمی و بیماریهای زیادی را به بار می آورند. در دهه های اخیر، بلایا و آثار آنها در تمام جهان سیر تصاعدی داشته و علل زیادی باعث افزایش بروز و تلفات ناشی از آن شده است.

کشور ما به عنوان یکی از کشورهای در حال توسعه و از همه مهمتر زلزله خیز و در معرض بلایای طبیعی، در طی دهه های پیش همواره در زلزله خیزترین کشورهای طبیعی و از جمله زلزله دوره ای بسیاری پرهیاهو و سخت را پشت سر گذاشته است. از ۴۰ نوع بلایای طبیعی ثبت شده در جهان، ۳۱ نوع آن در کشور ما به ثبت رسیده است.

توسعه و تقویت امکانات ملی مخصوصا منابع انسانی برای کاهش تاثیر بلایای طبیعی کاملا ضروری به نظر می رسد. یکی از جنبه های مهم و قابل توجه در برنامه ریزی توسعه تاکید و توجه به آسیب پذیری کشور و مهمتر از همه آسیب پذیری شهرها در مقابل بلایای طبیعی است. زیرا در شهرها با توجه به حجم بالای سرمایه گذاری و مکان گزینی بسیاری از تاسیسات و ابزارهای اقتصادی و اجتماعی جامعه توجه بیشتری را طلب می نماید، چراکه در صورت بروز، این حوادث تلفات جانی و مالی زیادی را به دنبال خواهد داشت (عبداللهی، ۱۳۸۲:۲۴).

مروری بر اطلاعات لرزه شناسی تاریخی کشور نشان می دهد که تقریبا ۹۸ درصد کشور متاثر از خسارات فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی متعاقب زلزله شده اند. تجزیه و تحلیل آسیب پذیری در دوره قبل از بروز بحران روندی مداوم و پویاست که در آن مردم و سازمانها به ارزیابی خطرات و ریسکهای موجود و تعیین واکنش های مناسب در برابر آنها می پردازند. در این راستا برنامه ریزی راهبردی در نحوه رویارویی با مشکلات پیچیده جامعه و درک فرصتهای نوین، مبتکرانه عمل می نماید.

ایران از جمله کشورهای زلزله‌خیز جهان است. ۹۰ درصد خاک ایران بر روی نوار زلزله واقع شده است، قرارگیری فلات ایران در موقعیت فراوانی رویداد زلزله، پراکندگی مراکز جمعیتی، قدیمی بودن ساختمانها به دلیل تاریخمند بودن جامعه ایرانی و شرایط غیرفنی حاکم بر ساخت و ساز علی‌الخصوص در بخش ساختمان باعث گردیده تا جامعه ما در دوره‌های پی‌در پی تلفات انسانی و زیانهای اقتصادی سنگینی را متحمل شود.

کلانشهر تهران نیز نه تنها از خطر زلزله ایمن نیست بلکه سالهاست در انتظار زلزله ای وی‌رانگر با قدرت بالای ۷ ریشتر به سر می‌برد. عامل اصلی وقوع زلزله در تهران وجود ۱۵ گسل در این منطقه است که سه گسل در این میان هر یک به تنهایی پتانسیل ایجاد زلزله ای بی‌ش از ۷ ریشتر را دارا هستند (جایکا، ۱۳۷۹:۱۰). در صورت وقوع زلزله در این منطقه که علاوه بر پایتخت بودن، مرکزیت امکانات فرهنگی، اقتصادی و همچنین دولتی را دارا می‌باشد و تراکم جمعیت فوق‌العاده بالا در بعضی مناطق و آسیب‌پذیری بالای ساختمانهای احداث شده آینده ای تاریک را پیش چشم نمودار می‌سازد؛ همچنین تمامی وزارتخانه‌ها و ارگانهای مسئول در حوادث غیر مترقبه در تهران گرد آمده‌اند. مسئولین و خانواده‌هایشان در ابر شهر تهران زندگی می‌کنند، هنگامیکه زلزله جایی اتفاق می‌افتد تمامی مسئولین بسیج می‌شوند و به امور رسیدگی می‌کنند. حال اگر شهر تهران مورد حادثه ای مانند زلزله قرار بگیرد، چه اتفاقی خواهد افتاد؟

بر اساس پیش‌بینی مراکز مسئول چنانچه زلزله ای با قدرت ۷ ریشتر در تهران رخ دهد بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر کشته خواهند شد (جایکا، ۱۳۷۹:۲۵ و پژوهشگاه زلزله، ۱۳۸۰:۱۰). احتمال وقوع این زلزله در ده سال آینده را (از سال ۱۳۸۰) معادل ۶۵٪ برآورد کرده است (جایکا، ۱۳۷۹:۲۵).

در مطالعه جایکا هزینه بازسازی ساختمانهای آموزشی بیش از ۳۰۰۰ میلیارد ریال و ساختمانهای مسکونی بیش از ۱۱۳۰۰۰ میلیارد ریال (براساس هزینه‌های سال ۱۳۷۷) برآورد شده است (جایکا، ۱۳۷۹:۱۲).

در این مدل خسارتهای زیادی نیز به تاسیسات زیربنایی شهر اعم از شبکه‌های زیرساختی و راهها و پل‌ها وارد می‌آید که خود جداگانه موجب ایجاد خسارتهای انسانی و مادی شده و مانع کمک‌رسانی و نجات حادثه‌دیدگان می‌گردد. بیشترین این خسارتهای در مناطق جنوبی تهران متمرکز شده است (جایکا، ۱۳۷۹:۱۲).

بررسی شرایط تهران روشن می‌سازد که شهر از حیث میزان پایداری ساختمان و بافت‌های شهری، توزیع جمعیت و میزان خسارت‌های وارده به زیرساخت‌ها یک شهر کاملاً دو قطبی است؛ نیمه شمالی آن شامل مناطق ۱ الی ۷ با شرایط نسبتاً قابل قبول و نیمه جنوبی شهر شامل مناطق ۷ الی ۲۰ حوزه پر مساله و مخاطره شهر است. اغلب بافت‌های فرسوده شهری که فاقد امکانات زیربنایی و خدمات شهری مناسب هستند در ناحیه جنوبی استقرار یافته‌اند. تراکم جمعیت در قطب جنوب شهر در حدود ۵ تا ۷ برابر قطب شمالی شهر است. میزان خسارت‌های وارده در اثر زلزله احتمالی به تاسیسات زیربنایی در جنوب شهر بسیار بیشتر از مناطق شمالی است. متراکم بودن بافتهای شهری جنوب تهران، وجود کوچه‌های با عرض بسیار کم و فقدان فضاهای باز شهری که قابلیت استفاده برای پناه گرفتن در موقع زلزله، اسکان موقت، تخلیه آوار و سایر استفاده‌های کمک‌رسانی را داشته باشد، بر شدت بحران می‌افزاید (هلال احمر، ۱۳۷۹:۵۶).

جوامع توسعه یافته امروز با پیش‌بینی تدابیر لازم بخش اعظم خسارتهای زمین لرزه را مهار کرده و زلزله را دیگر بلا نمی‌شناسند ولی در ایران زلزله همچنان یک حادثه مخاطره‌آمیز است. تعداد حوادث ناگوار ناشی از زمین لرزه در شهرهای مختلف و ضرورت رسیدگی‌های سریع برای نجات حادثه‌دیدگان و پس از آن، ساخت و سازهای سریع برای اسکان بازماندگان، ذهنیت نادرستی از مدیریت بحران را در میان دستگاههای مسئول رایج ساخته که اقدامات اصلی آنها را ناظر به دو دوره زمان بحران و بازسازی پس از آن منحصر ساخته است، در صورتیکه هدف اصلی عمده‌ترین اقدامات را متوجه دوره قبل از بروز بحران می‌نماید.

بررسی قوانین جاری کشور نشان می‌دهد که پرداختن به مساله زلزله عمدتاً در حد هماهنگی دستگاهها و بدون ضمانت اجرایی حداقلی است. مسائل دوره پی‌شگیری بر خلاف مشکلات دوره بحران با شرح وظایف جاری سازمانها و دستگاههای اجرایی به شدت آمیخته است. از این رو هر اقدام موثر در این زمینه موجب تداخل وظایف گشته و تنش‌زا خواهد بود. چنانچه اهمیت اقدامات این دوره به درستی درک نشود، مشکلات ناشی از پرداختن به آنها با دشواری انجامشان موجب فراموش شدن فعالیتهای موثر پی‌شگیری خواهد شد.

بنابراین اقدامات موثر پیشگیرانه جهت کاهش عوارض سانحه و آمادگی در برابر آن نیازمند نوعی برنامه ریزی راهبردی است که به صورت برنامه پایه و میان بخشی در وظایف جاری سازمانها اثر جدی بر جای گذارده و روشهای کنترل و ارزیابی ویژه ای برای آن تدارک شود.

۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق

در ایران بین سالهای ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۱، با ۳۸ مورد وقوع حادثه ۴۸۰۰۰ نفر جان خود را از دست داده اند که به طور میانگین ۱۲۶۴ نفر در هر حادثه را شامل می شود، بنابراین ایران در زمره ده کشور آسیب پذیر دنیاست. در پنجم دی ماه سال ۱۳۸۲ زمین لرزه ای با مقیاس ۶٫۵ ریشتر در شهر بم اتفاق افتاد. بم به صورت کامل تخریب شد و بیش از ۴۳۰۰۰ نفر کشته و ۳۰۰۰۰ نفر زخمی شدند. (حسی‌نی، ۲:۱۳۸۷).

تجزیه و تحلیل آسیب پذیری در دوره قبل از بروز بحران روندی مداوم و پویاست که در آن مردم و سازمانها به ارزیابی خطرات و ریسکهای موجود و تعیین واکنش های مناسب در برابر آنها می پردازند. در این راستا برنامه ریزی استراتژیک در نحوه رویارویی با مشکلات پیچیده جامعه و درک فرصتهای نوین، مبتکرانه عمل می نماید (مرادی مسیحی، ۱۲:۱۳۸۱). از آنجایی که راه حل های آسانی برای این مشکلات وجود ندارد، با برنامه ریزی استراتژیک می توان به کشورهای در حال توسعه و نیز توسعه یافته در رویارویی منظم با این موضوعات، تخصصی و موثر منابع کمیاب و دستیابی به نتایج مورد نظر کمک رساند. بلائی طبیعی یکی از مشکلات پیچیده جامعه ما می باشد که با درک صحیح نسبت به آن و آگاهی از اهمیت دوران قبل از بروز بحران می توان آن را تبدیل به فرصت نمود.

در زمان وقوع بحران اصلی ترین خسارت محتمل، تلفات انسانی کثیر است. در مراحل بعدی آسیبهایی که به تاسیسات زیرساختی شهر وارد می آید و پس از آن خسارتهای وارده بر ساختمانهای عمومی است. ساختار شهر تهران در نواحی جنوبی نیز باعث افزایش خسارتهای انسانی و مادی می گردد. وزن خسارتهای گفته شده در ایجاد فاجعه و بلا معادل نبوده و در میان آنها تلفات کثیر انسانی حجم اصلی مساله را تشکیل می دهد. طبعاً هرگونه برنامه ریزی برای کاستن از خسارتهای ناظر به موارد فوق و با رعایت وزن و اهمیت آنها

باشد. از این رو لازم است تا کاستن از تلفات انسانی رویکرد اصلی هر برنامه ریزی باشد. بنابراین درک ضرورت استفاده از برنامه ریزی استراتژیک در مدیریت بحران قبل از وقوع زلزله لازم و ضروری است. در این راستا با شناخت و بهره گیری از عوامل تسهیل کننده و موانع بازدارنده برنامه ریزی راهبردی قبل از وقوع بحران، آسیب های ناشی از زلزله احتمالی در تهران کاسته می شود.

با توجه به مطالب مطرح شده اهمیت و ضرورت انجام این پژوهش به شرح ذیل می باشد:

۱. تاکنون پژوهشهای اندکی در رابطه با آثاری که برنامه ریزی راهبردی می تواند بر روی آسیب پذیری تهران داشته باشد انجام شده است.
۲. در رابطه با مدیریت بحران زلزله در دو دوره حین و پس از بروز بحران پژوهشهای گوناگونی انجام شده است ولی تعداد محدودی از این پژوهشها به دوران قبل از بروز بحران و ضرورت برنامه ریزی برای این دوران پرداخته اند.
۳. باتوجه به بررسی برنامه های موجود برای دوره قبل از بروز بحران زلزله تهران می توان به این نتیجه رسید که اکثر آنها به دلایل مختلف (این دلایل در ادبیات تحقیق آمده است) موثر نمی باشند. حال باید دید چه موانعی وجود دارد که این محدود برنامه های موجود هم برای دوره قبل از بروز بحران کارآمد نمی باشند و چه راهکارهایی برای رفع این موانع وجود دارد.
۴. با توجه به شرایط بحرانی تهران از لحاظ زلزله خیزی لزوم استفاده از عوامل تسهیل کننده در راستای بهره گیری از برنامه های موجود برای دوره قبل از بروز بحران زلزله تهران و ایجاد برنامه هایی با قابلیت های بیشتر برای این دوران و شفاف نمودن این عوامل و همچنین بررسی راهکارهایی برای استفاده بهینه تر از عوامل تسهیل کننده و رفع موانع احساس می شود.

هدف از این پژوهش توجه افزون به شرایط بحرانی تهران از لحاظ زلزله خیزی و لزوم استفاده از عوامل تسهیل کننده برنامه ریزی راهبردی، در راستای کاهش آسیب پذیری آن و لزوم بهره گیری از برنامه ریزی راهبردی برای دوره قبل از بروز بحران زلزله تهران و ایجاد برنامه هایی با قابلیت های اجرایی بیشتر برای این دوران می باشد. در نهایت این پژوهش خواهان دستیابی به اهداف زیر می باشد:

۱. درک ضرورت استفاده از برنامه ریزی راهبردی قبل از وقوع زلزله تهران
۲. تعیین عوامل تسهیل کننده و موانع بازدارنده برنامه ریزی راهبردی قبل از وقوع بحران برای بهره گیری از آنها در راستای افزایش توانمندیها در زمان قبل از وقوع بحران و کاهش نیازمندیها به هنگام بروز بحران
۳. اولویت بندی عوامل تسهیل کننده و موانع بازدارنده از حیث میزان تاثیرگذاری آنها بر روی آسیب پذیری تهران
۴. ارائه راهکارهای متناسب جهت استفاده بهینه از عوامل تسهیل کننده و رفع موانع بازدارنده برنامه ریزی راهبردی در دوره قبل از وقوع بحران در راستای کاهش آسیب پذیری تهران

سوال اصلی

- آثار برنامه ریزی راهبردی قبل از بروز بحران در کاهش آسیب پذیری تهران در برابر زلزله چه می باشد؟

سوالات فرعی

- عوامل تسهیل کننده و موانع بازدارنده برنامه ریزی راهبردی قبل از بروز بحران زلزله تهران چه می باشد؟
- عوامل تسهیل کننده فوق چه تاثیری بر آمادگی و عوارض سانحه قبل از بروز زلزله تهران دارند؟
- موانع فوق چه تاثیری بر آمادگی و عوارض سانحه قبل از بروز زلزله تهران دارند؟
- چه راهکارهایی برای رفع موانع و بهره گیری از عوامل تسهیل کننده وجود دارد؟

۱-۶-۱- روش پژوهش

پژوهش های علمی را براساس چگونگی بدست آوردن داده های موردنیاز (طرح پژوهش) می توان به دسته های پژوهش های توصیفی و آزمایشی تقسیم نمود. پژوهش توصیفی شامل مجموعه روشهایی است که هدف آنها توصیف کردن شرایط یا پدیده های مورد بررسی است. اجرای پژوهش توصیفی می تواند صرفاً برای شناخت بیشتر شرایط موجود یا یاری دادن به فرایند تصمیم گیری باشد. همچنین به منظور برقراری رابطه علت و معلولی می ان دو یا چند متغیر از پژوهش های آزمایشی استفاده می شود.

پژوهش حاضر را از نظر دسته بندی پژوهش ها بر حسب نحوه گردآوری داده ها می توان از نوع پژوهش های توصیفی- مطالعه موردی محسوب کرد. همچنین با توجه به تقسیم بندی پژوهش ها از نظر هدف، پژوهش حاضر کاربردی است. پژوهش های کاربردی، پژوهش هایی می باشند که نظریات، قانونمندی ها و تکنیک هایی که در پژوهش های بنیادی تنظیم شده اند را جهت حل مسائل واقعی مورد استفاده قرار می دهند.

۱-۶-۲- روش گردآوری اطلاعات و داده ها

برای جمع آوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع از روش کتابخانه ای و همچنین برای بررسی ضرورت استفاده از برنامه ریزی راهبردی در مدیریت بحران و همچنین استخراج موانعی که برنامه ریزی راهبردی با آنها مواجه می باشد از روش میدانی (پرسشنامه) استفاده خواهد شد.

۱-۶-۳- جامعه آماری

در این پژوهش جامعه آماری دربر گیرنده مدیران ارشد و میانی و کارشناسان سازمانهای مرتبط با مدیریت شهری می باشد، چرا که برنامه ریزی راهبردی موضوعی است که در رده های بالای سازمان مورد توجه قرار می گیرد.

۱-۶-۴- روش نمونه گیری

در این پژوهش از روش نمونه گیری ساده در دسترس استفاده می شود.

فصل دوم

ادبیات تحقیق